

Skattefristad för egen bostad

VI HAR VARIT OCH ansökt om "Homestead Exemption". Fastighetsskatten är hög i Broward County i södra Florida, där vi bor, liksom på många håll i USA. Nivån 2004 ligger på 2,6 procent. Och den beräknas i princip på det faktiska marknadsvärdet. En "Property Appraiser", folkvald liksom sheriffen och borgmästaren, fastställer marknadsvärdet varje år grundat på statistik över försäljningar. Med en fastighetsskatt i Sverige på 1 procent, baserad på ett taxeringsvärde som är lägre än marknadsvärdet är den faktiska fastighetsskatten i södra Florida ungefär tre gånger så hög som den svenska. Detta i en delstat som är känd för att hålla låga skatter.

MEN SÅ FINNS "Homestead Exemption", undantagsreglerna för "den egna bostaden" (något att ta efter i Sverige?). De rymmer två element:

1. För din huvudsakliga bostad får du dra av ett bottenbelopp på 25 000 dollar, som är helt befriat från fastighetsskatt. Pensionärer med låg inkomst kan få dra av 50 000 dollar.

2. Taxeringsvärdet för den egna bostaden kan inte något år stiga med mer än 3 procent. Denna begränsningsregel infördes i Florida år 1992, under namn av "Save Our Homes Amendment". Ett år som 2003, då huspriserna steg kraftigt, sparade begränsningsregeln 1 200 dollar i snitt i skatt för varje husägare. När ett hus säljs får den nye ägaren starta med ett nytt, marknadsbaserat, taxeringsvärde.

En företagare, Jeffrey Saull, har nu startat en kampanj för att fördubbla "Homestead Exemption" under mottot "Families for Lower Property Taxes". Om han lyckas samla in 488 000 namnunderskrifter blir det folkomröstning i frågan i november.

HUR KOMMER DET SIG att revolten mot hög fastighetsskatt inte är starkare i USA? Efter den berömda "Proposition 13" i Kalifornien på 70-talet, som alltså sätter tak för skatten där, har inte mycket hörts av.

Ett skäl är att skatterna i övrigt inte är extrema. Florida, för att ta det exempel jag känner bäst, har hög lokal fastighetsskatt, men ingen inkomstskatt och en omsättningsskatt på 6 procent. Husförsäljning är helt skattebefriad upp till en reavinst på 500 000 dollar för två makar om de bott per-

manent i huset under minst två år.

Sverige har utöver fastighetsskatten också en hög förmögenhets-skatt som saknar varje annan motivering än avundsjuka. Regeringen är politiskt oför-

mögen att avskaffa den. Momsen är en vettig form av skatt, men högst i världen. Vid bostadsförsäljning utgår en reavinstskatt på 20 procent, som regeringen hotar höja till 30. Energibeskattningen är absurd – ovanpå en redan alltför hög skatt har socialdemokraterna gjort upp med de rödgröna stödpartierna om att höja den ytterligare 30 miljarder kronor fram till 2010, under namn av "grön skatteväxling".

ETT ANNAT SKÄL är att fastighetsskatten i USA finansierar lokal service: skolor, brandkår, polis, vatten, avlopp och dylikt. Detta ligger nära människorna. Delstatens främsta skatteälla är varuskatter. Den federala nivån får sina intäkter mest från inkomstskatt, på både arbete och kapital.

Jeffrey Saull påpekar att den här förläggningen av skatteällor har gett en oanad ökning av intäkter för städer och counties (ungefär "län"). Medan befolkningen i Florida ökat med 21 procent de senaste tio åren har betalningen av fastighets-skatt stigit med hela 78

procent! Allt beroende på en het fastighetsmarknad. Följden har blivit exploderande utgifter på lokal nivå, samtidigt som den federala staten inte kan finansiera nationella uppgifter, som kampen mot terrorismen.

Det har betydelse vilken politisk nivå som får hand om olika skattebaser. I Sverige har kommuner och landsting en enda skattebas: inkomstskatten. Det bidrar till en skadligt hög inkomstskatt och en grotesk "inomkommunal skatteutjämning". Människors betalningsvilja för bra sjukvård kan inte utnyttjas som för det fall vi hade en nationell sjukvårdsförsäkring.

När den kloke och frimodige Mats Svegfors nu utreder den offentliga nivåfördelningen i Sverige har han skäl att titta även på skatterna.

Hans Bergström är docent i statsvetenskap och före detta chefredaktör för Dagens Nyheter. Han bor numera i Florida.

Florida har hög fastighetsskatt, men ingen inkomstskatt och en omsättningsskatt på 6 procent.

Hans Bergström, fd chefredaktör för DN

ordet är fritt...